

වි වැවෙන බිම්

වි ගොවිතැන ගැන කථාකරන සංවිධානයේ මධ්‍ය මනසට නිතැතින්ම නැගෙන්නේ මඩ කුඹුරකි. වතුර බැඳ මඩ කරන ලද බිමක වි ගොවිතැන් කිරීම ආසියාවේ බොහොමයක් රටවල ජනප්‍රිය කෙරෙන්නෙකි.

වි පැලය ජලජ ශාකයක් නොවුනත්, එයට වතුර රැඳී ඇති පසෙහි වැඩිමට ඇති ගැඹුරට මුල් කරගෙන මඩ ගොවිතැන ඇතිවිය. මින් ඇතිවූ ප්‍රධානතම වාසිය නම්, දිය රැඳී ඇති තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු නොදෙන වල් රාශියක්ම මඩ ගොවිතැන් ක්‍රමයෙන් මර්දනය කරන්නට පුළුවන් වීමයි.

මඩ ගොවිතැනේදී පස දිගටම ජලයෙන් යටවනසේ තැබීම නිසා, පසෙහි භෞතික, රසායනික හා ජීවී ගතිගුණ සාමාන්‍ය ගොඩ පසකට බෙහෙවින් වෙනස්වේ.

භෞතික වෙනස්වීම්.—ජලය රැඳී තිබීම නිසා පසෙහි වා ජීව ජලයෙන් පිරී යනු ඇත. පස මඩ කිරීම නිසා, එය තුළින් වතුර ගලායාම බොහෝසෙයින් වැලකෙනවා. මඩ කරන ලද පසෙහි මතුපිට ස්ථරය (මි. මී. 10 පඩිණ සතකමින් යුත් ස්ථරය.) වතුරේ දියවී ඇති අම්ලකර වායුව උරාගැනීම නිසා දුඹුරු පැහැයක් ගනී. ඊට පහලින් කොටස, තද හෝ නිල්වන් අළු පැහැයක් ගනී. මෙම පැහැය වෙනස්වීම ඇතිවන්නේ පසෙහි අඩංගු යකඩ සංයෝග වලින් අම්ලකර වායුව ඉවත් වීම නිසයි. මෙම ස්ථරය ඔක්සිහාරක ස්ථරයක් වශයෙන් හැඳින්වේ.

ජීවී ගුණාංගයන්ගේ වෙනස්වීම්.— මඩ පසෙහි වාතය අඩංගු වන්නේ අල්ප වශයෙන් බැවින්, කාබනික ද්‍රව්‍ය දිරාපත් වීමට හේතුවන ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ගේ ස්වභාවය හා ප්‍රමාණය සාමාන්‍ය පසකට වඩා වෙනස්වේ. තවද කාබනික ද්‍රව්‍ය දිරාපත් වීමෙන් සෑදෙන අවසාන ඵලයන්, සාමාන්‍ය පසකට වඩා වෙනස්වේ. මුල්වරට කුඹුර හැමෙන් පසුව වතුර බැඳ යටත් පිරිසෙයින් සති 2-3 ක් කල් තැබීමට නිර්දේශ කරන්නේ මෙසේ සෑදෙන සමහරක් විෂ ද්‍රව්‍යයන්ගෙන් සිදුවිය හැකි හානිය වලකා ගැනීමටය. යකඩ විෂවීම ඇතිවන පසට කාබනික පොහොර යෙදීම නිර්දේශ නොකරන්නේද මේ හේතුව නිසාය. පලමු වරට කුඹුර සි හැමෙන් පසුව විශසම වතුර බැඳීම වැදගත් වේ. පසට එක්වන කාබනික ද්‍රව්‍යවල අඩංගු නයිට්‍රජන් පාංශු ජීවීන් මගින් ඇමෝනියම් බවට පත්කෙරේ. මඩ පසෙහි ඔක්සිහාරක තත්ත්වයන් යටතේ මෙම ඇමෝනියම් අයන ස්ථායීව පවතින අතර, ගොයම් පැලයට එය පහසුවෙන් උරාගැනීමට හැකිවේ. පලමු සි හැමෙන් පසුව, දින කිහිපයක් වතුර එක්නොකර තබන්නේ නම්, සාමාන්‍ය ගොඩ බිමක මෙන්, පාංශු ජීවීන් මගින් කාබනික නයිට්‍රජන් නයිට්‍රේට් අයන බවට හරවනු ඇත. නැවත කුඹුර මඩ කළ විට නිර්වායු ජීවීන් මගින් මෙම නයිට්‍රේට්, නයිට්‍රජන් වායුව බවට හැරවීම නිසා යොදන ලද නයිට්‍රජන් වලින්

කොටසක් පසෙන් ඉවත්ව යනු ඇත. මේ හේතුව නිසා කුඹුරට යෙදෙන රසායනික නයිට්රජන් පොහොර පස තුලට ඇතුළුකරන්නේ නම් එමගින්, මෙසේ නයිට්රජන් අපතේ යාම වලක්වා ගත හැකි වනු ඇත.

රසායනික වෙනස්වීම.— මඩ කිරීම නිසා පසෙහි පොස්පරස් දියවීම වැඩිවේ. මඩ කුඹුරක වී වගාකිරීමේ එක් වාසියක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැක. සාමාන්‍ය ගොඩ පසක අඩංගු පොස්පරස්, නම් ශාක පෝෂණ ද්‍රව්‍ය එහි අඩංගු යකඩ, ඇලුමිනියම්, මැන්ගනීස් සහ කැල්සියම් යන මූල ද්‍රව්‍ය හා බැඳී පවතිනු ඇත.

සමහර අවස්ථා වලදී, සමහරක් පෙදෙස්වල පස මඩ කිරීමේදී පසෙහි අධික ප්‍රමාණයක් කාබනික ද්‍රව්‍ය අඩංගු වීමෙන්, නයිට්රජන් සල්පයිඩ් නම් විෂ වායුවක් සාලකීය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඇතිවීම සිදුවේ. මෙවැනි අවස්ථාවලදී ගෙන්දගම් අඩංගු පොහොර භාවිතා නොකළ යුතුය.

ඉතා අධික ආම්ලිකතාවයෙන් යුත් පසක නම්, එතුර බැඳ තැබීමේදී අධික ප්‍රමාණයකින් පසෙහි යකඩ දියවීමද සිදුවන්නට පුළුවන්. මේ තත්ත්වය යකඩ විෂ වීම වශයෙන් හඳුන්වනවා.

වී වගාකරණ කුඹුරක නයිට්රජන් වල චර්චන අවස්ථා

